

Lesbianes i 'trans': la rebel·lia sexual i de gènere

Les lesbianes i les 'trans' han hagut de trepitjar fort el carrer per rebentar els armaris i fer-ne un camp de batalla. El 2017, Barcelona va celebrar el 40è aniversari de la primera manifestació de la dissidència sexual a casa nostra després del franquisme, el 1976 a la Rambla. Des de llavors, han anat conquerint drets i guanyant visibilitat, però encara hi ha camí per recórrer en la lluita per la igualtat efectiva. CRÍTIC recull tres testimonis de joves que ens expliquen què és viure la diversitat sexual i de gènere a la Catalunya d'avui.

Text: Maria Rubio / Foto: Gemma Sánchez / ACN

Aquell camí de no-retorn el van iniciar lesbianes com Maria Giralt o Gretel Ammann; les 'travestis' i 'trans' femenines, que als anys vuitanta i noranta es protegien de les agressions policials, i a les portes del mil·lenni, col·lectius com la Guerrilla Travolaka, que es manifestaven contra l'enèsim intent de patologitzar la diferència.

La història del feminisme català ha transgredit les fronteres del gènere. La dicotomia "masculí" i "femení" ha quedat desbordada per totes aquelles persones categoritzades com a homes o dones al bressol d'un hospital, que més tard s'han adonat que no ho eren. Són les persones 'trans', que, al contrari que les persones 'cis' —aquelles que s'identifiquen amb el gènere amb el qual les van diagnosticar en néixer—, han de lluitar per existir i fer valer les seves problemàtiques.

La quotidianitat "no mixta"

Pel gran públic, Sitges és conegut per ser una de les cites indiscutibles de l'oci LGTB català. Però per a les lesbianes veïnes d'aquest municipi, com la Milena Duch, és un poble petit més on la seva sexualitat és una limitació. "Sitges no és el centre LGTB: és el centre G i amb diners. És el cor de la bèstia del capitalisme rosa". Ella va entrar a moviments d'esquerres mixtos —d'homes i dones— per la necessitat de transformar el seu entorn; però, amb el pas del temps, va veure frustrades les seves aspiracions feministes: "Com a lesbiana, et 'matxaques' per visibilitzar-te entre homes 'heteros' i 'cis'. Quan ho aconsegueixes, te n'adones que es fa per pura estètica. **Està molt bé reivindicar les diades com el 28 de juny, però més enllà d'això no hi ha contingut, perquè les lesbianes no hi tenen cabuda**".

Com a conseqüència, la Milena va acabar fent el que ella anomena "el procés natural de tota feminista": deixar de militar amb homes. "Com més consciència prens en el feminisme, pitjor ho passes. Als espais no mixtos hi ha uns mínims que estan coberts per necessitats pròpies". És des d'aquí on veu que pot treballar la identitat de lesbiana: la d'aquelles dones la quotidianitat de les quals no passa per la gestió d'un home. "Això els enfada molt. Una de les agressions típiques és precisament quan un 'tio cis' ve a dir-te que, si vols sexe de veritat, el busquis a ell. No entén que no

el necessitis per a res.”

“Quan dius als ginecòlegs que no utilitzes anticonceptius, se’ls queda la cara a quadres. Ni imaginem que puguis tenir sexe amb dones”

La imatge del sexe lèsbic com a sexe incomplet és quelcom de generalitzat: “Típic: a la lesbiana li deixen portar la parella a casa, però a la germana ‘hetero’, no. Què passa, ells tenen sexe i nosaltres ens fem carícies?”. Més enllà de l’anècdota, aquest fet genera un problema greu quan es tracta d’anar al ginecòleg: “Quan dius que no utilitzes anticonceptius, se’ls queda la cara a quadres. Ni imaginem que puguis tenir sexe amb dones”.

Les agressions també es donen contra l’expressió de la identitat: “Si ets masculina i lesbiana, provoques repulsió. Necessites una violació correctiva. Si ets femenina i lesbiana, algú t’ha d’haver enganyat!”. I, quan una lesbiana que no compleix els cànons de feminitat i una altra que sí, són parella, la sentència no es fa esperar: “Molta gent ‘hetero’ et diu que reproduïm el mateix, perquè una fa de ‘tio’ i una altra de ‘tia’. És no entendre res”.

L’orfandat de referents fa difícil transformar aquests esquemes heteronormatius. Deu anys abans de la sèrie d’[“Orange is the new black”](#), l’estatunidenca [“The L Word”](#) va marcar tota una fita: “Quan hi ha una sèrie que va només de lesbianes, resulta que totes l’hem vist. Te’n vas a l’Argentina i totes han vist ‘The L Word’. I a Noruega. I a Barcelona”. Per la Milena, però, no totes les representacions són vàlides: **“A mi no em serveix de res veure dues dones riques, amb discurs transfòbic, tota la pressió estètica del món, blanques i occidentals a la ‘tele’**. El feminisme des de l’arrel planteja l’abolició de totes les relacions d’explotació i d’opressió. Però estem tan malament que ens agafem a un ferro cremant”.

‘Desbiologitzar’ la identitat

“A TV3 van parlar de nosaltres en un [‘30 minuts’ horrible](#). Sempre ens observen com si fóssim ratolins de laboratori. De debò que no hi ha persones ‘trans’ que puguin presentar el telenotícies?” L’Eloi Martínez fa humanitats a la Universitat Autònoma de Barcelona i és un noi ‘trans’. Va decidir començar a identificar-se com a tal —el que se’n diu transitar— fa dos anys, mirant vídeos dels activistes ‘trans’ Pol Galofre i Miquel Missé a YouTube. Un dia es va tallar els cabells, va començar a utilitzar el pronom masculí i es va organitzar a Joves Trans de Barcelona, des d’on lluita per la visibilitat del col·lectiu.

Per l’Eloi, ser un noi i tenir pits és exercir el seu dret a tenir el gènere i el cos que vulgui

Per a moltes persones ‘trans’, fer canvis en el seu cos és exercir el dret a tenir l’aparença amb la qual se senten més còmodes. “Mai he volgut que se’m notessin els pits. Però, tenint en compte com s’ataca la feminitat, crec que és normal no voler fer notar trets femenins. Et sexualitzen constantment.” L’Eloi va pensar a hormonal-se, però al final no ho va fer. Per ell, ser un noi i tenir pits és exercir el seu dret a tenir el gènere i el cos que vulgui. Però la incomprensió és gran: “A Facebook, he vist gent escandalitzada perquè Hazte Oír diu que ‘los niños tienen pene y las niñas tienen vulva’ i a mi m’han dit que en realitat sóc una lesbiana que no m’accepto”.

Per ell, situacions tan quotidianes com entrar a un lavabo no són gens fàcils: “Algunes cops m’han fet fora de lavabos de dones, i no sempre és segur entrar als d’homes. Ells tenen uns codis que fan por,

pateixes per si pots llençar una compresa a la brossa... És la sensació de poder ser 'pillat'". També ha rebut agressions per anar amb la seva parella, també un noi 'trans': "Som baixets, sense barba, amb la veu aguda... Deuen pensar que som adolescents. Un cop quasi ens peguen dient-nos que si érem 'mariques' o germans".

L'Eloi encara vigila qui té al darrere quan torna a casa de nit, com feia quan el llegien com a noia. Per tot això i molt més diu que el seu paraigua és el feminisme, tot i que creu que el moviment té deures pendents: "Hi ha coses que encara no tenim clares, com que el gènere no té res a veure amb el cos. Si jo veig un taller de «dones i regla», hi puc anar, o no? Si hi vaig, hauré de dir que sóc dona?".

El dret al trànsit

L'Aurora Ranchal de tant en tant va als actes de l'assemblea feminista del barri de les Corts: Corsenques Dissidents. "Abans d'hormonar-me els vaig preguntar si podia ser-hi en actes no mixtos i em van dir que cap problema". De fet, ella és dona, lesbiana i 'trans'. Diu que, quan es troba "machitos" pel carrer, com que són "homòfobs i evidentment masclistes", que a més siguin transfòbics ja no la sorprèn.

El seu primer vestit se'l va comprar per anar al Saló del Manga. "Vaig aprofitar l'excusa de la disfressa per anar de Vampiressa Lolita; crec que va ser una jugada molt intel·ligent". Més endavant, **quan va identificar-se com a dona, la càrrega d'estar dins l'armari li va pesar massa.** Per això, quan va fer el pas, no va deixar marge per al qüestionament: "Per dir-ho a la família, vaig pujar a l'habitació, em vaig mudar i vaig baixar. El xoc va ser tal que no els va passar pel cap dir-me res". A la Universitat de Barcelona, on estudia matemàtiques, també va visibilitzar-se sense miraments: "Els primers dies em preguntaven si després anava a una festa".

"Em vaig trobar amb l'assetjament al carrer. Sabia que existia, però va ser molt més bèstia del que pensava"

Amb aquesta determinació, l'Aurora ho fa semblar fàcil, però no ho ha sigut. Quan començava a transitar, va patir durant una temporada d'androfòbia, és a dir, la 'por als homes'. "Em vaig trobar amb l'assetjament al carrer, que sabia que existia, però va ser molt més bèstia del que em pensava. A mesura que la gent m'ha anat llegint com a dona 'cis', també m'han assetjat menys". Un dia va anar a la unitat sanitària de referència per a les persones 'trans', Trànsit, al CAP Manso de Barcelona: "Hi vaig entrar amb pors pels falsos efectes secundaris de les hormones i en vaig sortir amb receptes". Fa poc més d'un any, **les persones 'trans' anaven a la Unitat de Gènere de l'Hospital Clínic, on ho tenien molt complicat per accedir a tractaments:** "Si no quadraves amb el que ells consideren que és una dona o un home, no t'acceptaven. Tinc una companya que, per tres sessions al Clínic, ha necessitat cinc anys de psicòleg per recuperar-se".

Després d'un any i mig, ella ja ha notat els canvis físics: "La silueta canvia, la barba es fa més fina... I els pits! Els pits són centrals. Fan il·lusió! I, sent lesbiana, agraden a les parelles. Però vaja, també he estat amb una lesbiana amb barba; no ho és tot". Des d'un primer moment, l'Aurora ha format part d'En Femme, un club per a persones 'trans' i 'travestis' on les sòcies poden guardar els seus vestits en armaris i maquillar-se amb privacitat. Ara no els utilitza, però va ser allà on va poder vestir-se per primer cop i sortir de festa: "L'empatia entre les dones, l'anomenada 'sororitat', la germandat... Tot col·lectiu necessita la seva xarxa", conclou.

Aquest contingut forma part de la revista '[Feminisme\(s\)](#)', guanyadora del premi Montserrat Roig 2018 de l'Ajuntament de Barcelona en la categoria de periodisme social.